

Zadnjič je bilo govora o vojaškem spopadu med Slovenci v času okupacije in narodno osvobodilne borbe (NOB) na Slovenskem.

To dogajanje, ki mu lahko rečemo tudi temna stran zgodovine slovenskega naroda, še vedno ni pozabljeno, še vedno buri duhove. Dokaz za to je današnji članek v časopisu Delo.



DELO

Novice Gospodarstvo Lokalno Mnenja Šport Kultura M

Koronavirus Junaki kriznih razmer Mobilnost 2020 Šport 2020 Naj učitelj! Tv spored

SOBOTNA PRILOGA

TALCI | NOB | OKUPACIJA

Objavljeno
02. maj 2020 06.00

Posodobljeno
02. maj 2020 06.00

Narod skoraj vsak ima junake

Streljanje privržencev Osvobodilne fronte v gozdu pri Turjaku še danes po 75 letih buri duhove. Le kdo je tako globoko sovražil, da je tik pred koncem vojne poslal v smrt 29 sonarodnjakov?

Četrtega maja 1945 je bilo v zgodnjih jutranjih urah v gozdu Veliko Smrečje pri Turjaku ustreljenih 29 privržencev Osvobodilne fronte (OF) in njihova trupla vržena v opuščene volčje jame. Brez obtožbe in brez obsodbe! Iz gozda so se še slišali strelji pušk, v daljavi pa že zamolklo grmenje topov zmagovite partizanske vojske, ki se je bližala Ljubljani. Vojna z nemškim okupatorjem je bila praktično končana, še zdaleč pa ni bila končana bratomorna vojna med Slovenci različnega političnega prepričanja. Velik krvni davek je plačala tudi družina Tuma, na Turjaku sta bila namreč ustreljena dr. Boris in

KOT VEŠ, JE BIL CILJ OSVOBODILNE FRONTE OZIROMA KOMUNISTOV, KI SI V TEJ ORGANIZACIJI PRIDOBILJO VODILNO VLOGO PREVZEM OBLASTI PO KONČANI VOJNI.

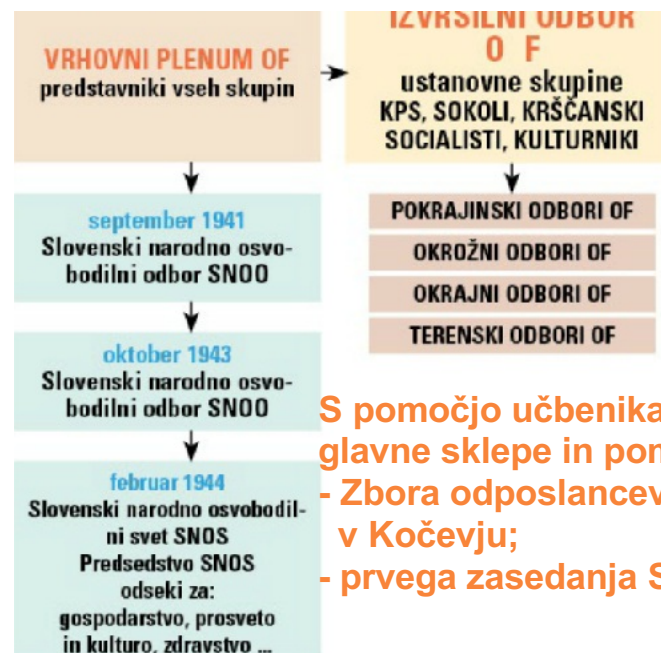
VSE SKUPAJ JE TEKLO POD NADZOROM KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE, KI JO JE VODIL JOSIP BROZ TITO. NAMREČ, TUDI PO OSTALIH PREDELIH NEKDANJE KRALJEVINE JUGOSLAVIJE SE RAZVIJE ODPORNIŠKO GIBANJE, KI GA VODIJO KOMUNISTI.

TITO SI VES ČAS PRIZADEVA, DA BI BILA NOVA KOMUNISTIČNA OBLAST TUDI MEDNARODNO PRIZNANA.

OBLIKOVANJE SLOVENSKE DRŽAVNOSTI - razvoj ljudske oblasti v Sloveniji in Jugoslaviji

Osvobodilna fronta je bila skupna organizacija različnih političnih skupin. Vodila je osvobodilni boj na slovenskih tleh. Na osvobojenem ozemlju je OF ustanovila odbore, ki so prevzeli oblast.

Najvišji organ OF je bil **Vrhovni plenum**, ki so ga sestavljali predstavniki ustanovnih skupin. Vrhovni plenum se je septembra 1941 preimenoval v **Slovenski narodnoosvobodilni odbor (SNOO)**.



S pomočjo učbenika (str.148) ugotovi glavne sklepe in pomen:
- Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju;
- prvega zasedanja SNOO v Črnomlju.

Kdaj in kje je bila imenovana slovenska vlada?

DOLOMITSKA IZJAVA

Okoliščine v katerih pride do podpisa dolomitske izjave

Nemci doživijo hud poraz v bitki za Stalingrad. Partizanske enote imajo vedno večje vojaške uspehe. Ustanovljen je AVNOJ in meščanski politični tabor zaradi sodelovanja z okupatorjem vedno bolj izgublja na ugledu. Komunisti so vedno bolj prepričani v skorajšnji konec vojne in se pripravljajo na prevzem oblasti.

Februarja leta 1943 je prišlo na pritisk KP Slovenije do skupne izjave (Dolomitska izjava) treh ustanovnih skupin OF o "enotnosti OF".

Vodilni komunisti so predstavnikom sokolov in krščanskih socialistov konec februarja 1943 predložili v podpis posebno izjavo, v kateri so ti komunistom priznali vodilno vlogo v OF in pravico do lastne politične stranke, sami pa so se odrekli svojim političnim organizacijam.

AVNOJ

Tako kot OF v Sloveniji je tudi jugoslovansko odporniško gibanje (kateriga del je OF bila) poskušalo postaviti novo oblast v Jugoslaviji. Vodilno vlogo pri tem je imela **Komunistična partija Jugoslavije**, ki jo je vodil Josip Broz – Tito. Leta 1942 so komunisti ustanovili **AVNOJ – Antifastični svet narodne osvoboditve Jugoslavije**, politično predstavniško telo jugoslovanskih narodov. AVNOJ je od velikih sil najprej priznala le SZ. Konec novembra 1943 je potekalo **drugo zasedanje AVNOJ-a** (nekakšna skupščina vseh jugoslovanskih narodov), ki je **bilo prelomno, saj je:**

- odvzelo pristojnosti vladi v izgnanstvu in prepovedalo vrnitev kralju, dokler se ljudstvo ne izreče o monarhiji ali republiki,
- imenovalo začasno jugoslovansko izvršilno oblast (vlado), imenovano Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije (NKOJ),
- razglasilo združitev jugoslovanskih narodov v federativne enote,
- potrdilo priključitev Slovenskega Primorja, Beneške Slovenije, Istre in Zadra k Jugoslaviji.

KAKŠEN ODNOS SO IMELI ZAVEZNIKI DO NOVE OBLASTI - komunistov

Na teheranski konferenci (novembra 1943) so veliki **trije priznali partizansko vojsko in osvobodilno gibanje v Jugoslaviji** za zaveznika v boju proti Nemčiji.

SPORAZUM TITO - ŠUBAŠIĆ

Po drugem zasedanju Avnoja je imela Jugoslavija dvoje državnih organov. V državi se je oblikovala nova revolucionarna oblast z J.B. Titom na čelu, ki je imela množično podporo ljudstva in vlada v Londonu, ki so jo priznavali zavezniki.

Na zahtevo zaveznikov predstavnik begunske vlade Ivan Šubašić in Tito skleneta sporazum o sodelovanju, ki je predvideval:

- skupen boj vlade in NKOJ-a v boju proti silam osi
- vlada je priznala sklepe AVNOJ-a
- o državni ureditvi se bo izreklo ljudstvo po končani vojni

Preglej še gradivo v učbeniku na straneh 148-151 in odgovori na vprašanja.